FLORIADE 2022 ALMERE

Leesttijd 25 minuten

Versie 6

Epe 7 mei 2021

Hans van Driem

1. Inleiding.

Indien in 2012 burgemeester Annemarie Jorritsma en wethouder Duivesteijn hadden voorgesteld, dat ze namens de gemeente Almere en andere overheden € 160 miljoen belastinggeld* wilden gaan investeren in een themapark over "Greening" en gedurende 6 maanden exploitatie in 2022 deze investering wilden terugverdienen, dan waren ze direct met ziekteverlof gestuurd. Terecht zou de gemeenteraad de vraag gesteld hebben:

a. Is dit wel een kerntaak voor het gemeentebestuur van Almere?
b. Bezitten politici wel de nodige kennis om zo'n themapark te ontwikkelen?
c. Is het financiële risico niet veel te groot, om zo'n investering in zo'n korte periode van 6 maanden geheel terug te verdienen?
d. Zijn 2 miljoen consumenten in de 21e eeuw wel geïnteresseerd om een educatief themapark over "Greening" te bezoeken à circa € 30 p.p?

Maar toen beide bestuurders de magische woorden "*Wereld Tuinbouw Tentoonstelling en Floriade* " uitspraken, werden de gemeenteraadsleden betoverd en speelden ze van harte mee in de opvoering van het sprookje "*De nieuwe groene kleren van de keizer*".

Helaas werd het sprookje al gauw een nachtmerrie toen bleek dat beide politici als onervaren themapark exploitanten, de verkeerde locatie hadden uitgekozen. Hierdoor moest het Groene Hart van Almere verdwijnen; werd de ontwikkeling van het terrein vele tientallen miljoenen duurder door o.a. uitkoop van bestaande bedrijven. Moet de Floriade bezoeker in 2022, de fijnstof en lawaai producerende A6 oversteken, die dwars door de tentoonstelling loopt.

Onwetend over het feit dat zelfs Disney worstelt met de keuze van aansprekende thema's en attracties, om de verwende recreant te verleiden tot een bezoek, maakten de Almeerse politici vervolgens de fout door te kiezen voor het thema "*Greening*". Het beïnvloeden van de kiezer via politieke slogans is een activiteit waar politici vertrouwd mee zijn. Alleen is het de vraag of de verwende recreant aan dit thema zijn kostbare euro's wil uitgeven. Het bedrijfsleven begreep dit echter wel waardoor er geen gesponsorde paviljoens zijn, die de bezoeker in 2022 "betoveren". Aangezien de politiek daar niet bij stil heeft gestaan is de verwachting dat er veel minder kaartjes verkocht zullen worden dan begroot. De kans is dus reëel dat de BV Floriade failliet gaat vlak voor of tijdens 2022, door stijgende kosten en minder inkomsten.

Een Wereld Tentoonstelling vereist gedurende 6 maanden een complexe infrastructuur voor de bezoekers logistiek en dure bouwwerken om exposities te presenteren. Het idee was om de kosten van deze tijdelijke voorzieningen te vermijden en in plaats hiervan een wijk te ontwikkelen met permanente gebouwen, die zowel voor de exposite als wel daarna gebruikt kunnen worden. De zogenaamde **Floriade Legacy**. Helaas kwam ook hiervan weinig terecht waardoor de directie van de Floriade BV vlak voor opening miljoenen euro's extra nodig heeft om het terrein gereed te maken voor de tentoonstelling en is de gerealiseerde nieuwbouw geen wereld-showcase van *vergroening*. Het wrange is dat er tientallen miljoenen zijn uitgegeven aan terrein en gebouwen, maar dat er *inhoudelijk* niets te beleven zal zijn.

Want dat er weinig te beleven zal zijn op de Floriade in 2022 is zeker omdat de inzendingen van de tuinbouwsector, elke Floriade verder in aantal en kwaliteit afnemen. Het is dan ook onbegrijpelijk dat de politici akkoord zijn gegaan met de financiële eisen van de Nederlandse Tuinbouw Raad (NTR) om hen circa € 10 miljoen te betalen, terwijl men de retourdienst zowel kwantitatief als kwalitatief niet heeft vastgelegd. En zo maken de politici fout na fout.

*Het totale bedrag aan overheidssubsidies geïnvesteerd in de Floriade van o.a. Almere en anderen gemeenten, Provincie Flevoland, EZ/LNV, EU en inclusief lening aan de BV Floriade.

2. Hoe is het begonnen?

In december 2011 riep de Nederlandse Tuinbouw Raad (NTR), initiatiefnemer van de Floriade en eigenaar van het concept, steden op om zich kandidaat te stellen voor de Floriade 2022. De uiteindelijke "*winnaar*" moest voor 1 juli 2012 het bid-boek hebben ingeleverd. Het is opvallend dat de NTR deze procedure altijd wil afronden *voor* sluiting en bekendmaking van de financiële resultaten van de lopende Floriade.
Daarnaast voorziet de NTR de kandidaat-steden ook niet van een onafhankelijke, diepgaande financiële analyse en economische effectrapportage van de 6 vorige Floriade's. Hierdoor tasten de gemeenteraden van de kandidaat-steden volledig in het duister over wat hun te wachten staat en krijgen ambitieuze politieke bestuurders de kans om hun ego-project door te drukken bij een overblufte gemeenteraad.

Zo ook in 2012, toen burgemeester Annemarie Jorritsma (VVD) en wethouder Adri Duivesteijn (PvdA) vol trots aan de gemeenteraad van Almere meldden, dat zij erin geslaagd waren om deze zogenaamde unieke "Wereld Tuinbouw Tentoonstelling", na een helse concurrentieslag binnen te slepen. Hierbij "vergaten" ze te melden dat alle andere kandidaat-steden zich al wijselijk hadden teruggetrokken en Almere nog de enig overgebleven kandidaat was voor de Floriade 2022.
De overdonderde raadsleden durfden geen kritiek te uiten en al helemaal niet leden van de VVD en PvdA-fracties. Hun politieke carrière zou ter plekke zijn geëindigd wanneer zij tegen de wil van deze twee machtige partijcoryfeeën zouden zijn ingegaan. Als gevolg hiervan werd het sprookje "De nieuwe kleren van de keizer", letterlijk in de gemeenteraad opgevoerd.

En zo geschiedde het dus dat het college van Almere in de eeuwenoude politieke valkuil trapte. Door Jorritsma en Duivesteijn werden de economische voordelen breeduit geschetst, ondersteund door een rapport van het politiek bevriende Bureau Buiten, waarin de economische spin-off op € 420 miljoen werd gesteld. Dat velen werkzaam in de Leisure & Event industrie de getallen van Bureau Buiten geheel ongeloofwaardig vonden en niet verder kwamen dan een tiental miljoen euro's *bruto,* werd niet gecommuniceerd naar de raad.

Op het gebied van de verwachte kosten voor de gemeente Almere pasten de beide zeer ervaren politieke bestuurders, de bekende *Salamitactiek* toe. In aanvang worden de kosten opzettelijk laag gepresenteerd om het project "politiek geaccepteerd" te krijgen.
Na instemming zit de gemeente eraan vast, kan men zogenaamd niet meer terug en worden de almaar stijgende extra kosten, elke keer als een salami schijfje gepresenteerd t/m 2023.

Zelfs wanneer men de kans heeft om van het project af te komen zoals in mei 2020, gaat de raad akkoord met een rapport, waarin de kosten van "stoppen" bewust worden opgehoogd en van " doorgaan" geminimaliseerd. Dat de opstellers van dit rapport politiek geïnstrueerd waren over de gewenste uitkomst was duidelijk, mede omdat geen enkele Nederlandse expert op het gebied van internationale evenementen zoals o.a. MOJO, ID&T, RAI of Jaarbeurs was geraadpleegd. Waarschijnlijk uit angst voor de politieke consequenties, omdat bij het advies "stoppen", de coalitie zou kunnen vallen. Hierbij speelt een rol dat in Almere de PVV een grote en machtige oppositiepartij is, waarmee de gevestigde partijen geen alternatieve coalitie mee willen vormen!

En zodoende ploeteren de politici in Almere maar door met de Floriade, hebben geen benul waar ze mee bezig zijn en ondernemen onzinnige acties die vergelijkbaar zijn met, zoals de Engelsen zo treffend zeggen; *"Moving deckchairs on board of the Titanic."*

3. Het verouderde concept Wereld Tuinbouwtentoonstelling Floriade.

Want dat er iets goed fout is met het concept Wereld Tentoonstelling Floriade, was bij insiders al langer bekend. Dit werd helemaal duidelijk in 2012 toen zelfs Paul Beck, ex-directeur van de Nederlands grootste en succesvolste themapark De Efteling, er niet in geslaagd was om van de Floriade Venlo een succes te maken; qua bezoekersaantallen en sluitende begroting. Op dat moment hadden alle alarmbellen moeten gaan rinkelen, want dat de Floriade 2012 een fiasco werd, lag niet aan de kennis en kunde van Paul Beck en zijn ervaren team. De oorzaak moet namelijk gezocht worden in geheel andere factoren.

- *Het concept Wereld Tentoonstelling is sterk verouderd.*

Het concept stamt uit 1851 toen in London de eerste Wereld Tentoonstelling werd gehouden. In die tijd had men niet de huidige communicatie tools en was een tentoonstelling één van de weinige middelen om mensen kennis te laten maken met de nieuwste technische uitvindingen zoals locomotieven, auto's, telegraaf, etc. In de decennia daarna hebben nieuwe, veel efficiëntere en goedkopere communicatiemiddelen die taak overgenomen, zoals film, tv, internet, vakbeurzen, congressen, etc.

In de westerse wereld begon de omslag na het faillissement van de Wereld Tentoonstelling in New Orleans in 1984. De Amerikaanse consument was in de jaren 80 al zo verwend op het gebied van entertainment, dat het onmogelijk bleek gedurende 6 maanden de honderden miljoenen benodigde investeringen in spectaculaire paviljoens, presentaties en shows, terug te verdienen. Na dit fiasco heeft het Amerikaanse congres een wet aangenomen die overheid deelname aan Wereld Tentoonstellingen verbiedt gezien de enorme kosten en negatieve "return on investment". Anders gezegd; om het publiek voor te lichten bijvoorbeeld op het gebied van het thema "*Greening*" zijn er in de 21^{e} eeuw veel efficiëntere middelen.

- *De concurrentie van de entertainmentindustrie in de 21^{e} eeuw.*

In West-Europa veroorzaakte de komst van Disney Paris in 1992 na een investering van $5 miljard, een grote omwenteling in de markt. De concurrentiestrijd tussen themaparken nam sterk toe, met als resultaat steeds spectaculairdere en duurdere "*whow*" attracties.
In 2022 is de Europese consument zo verwend dat zij helemaal niet meer warmloopt voor een paar eenvoudig ingerichte paviljoens, drijvende bomen of een arboretum.
Daarnaast is men tijdens vakanties reeds op de meest exotische locaties in de wereld geweest of heeft men andere hotspots op het gebied van entertainment bezocht zoals Orlando, Dubai, Singapore, etc. Een Floriade kan in de 21e eeuw, eenvoudig gezegd niet meer de concurrentie aan met de professionele producten van de internationale entertainmentindustrie.

Alleen dictatoriale geleide staten zoals China, Qatar en UAR, die een plek willen veroveren op het wereldtoneel kunnen, zonder rekenschap te behoeven af te leggen aan eigen bevolking, de benodigde miljarden investeren in een 6 maanden durende wereldtentoonstelling.
Zo investeerde China in de Wereld Tentoonstelling 2010, € 40 miljard. De fel bekritiseerde Wereld Tentoonstelling in Milaan in 2015 koste uiteindelijk € 13 miljard!
De site van 110ha staat trouwens nog steeds te koop voor € 315 miljoen.
Bij de Wereld Expo Dubai 2022 staat de teller nu op minimaal $6 miljard en de op 8 april 2021 geopende International Horticultural Exhibition in Yangzhou, China, met hetzelfde thema als de Floriade in Almere, *Green City & Healthy Life,* kost circa € 1,5 miljard!

- De beperkte financiële middelen van Almere als organisator van
***Een Wereld Tentoonstelling**.*

Een kleine stad als Almere met circa 200.000 inwoners en tekorten op de begroting, is op geen enkele manier in staat om de miljarden euro's op te hoesten die de organisatie van een echte Wereld Tentoonstelling vereist. Dit type tentoonstelling dient eventueel gefinancierd te worden door een Rijks Overheid in EU verband. Niet door een armlastige gemeente in de Flevopolder. Het mag duidelijk zijn dat de Floriade 2022 op het toneel van **Wereld Events**, dan ook geen enkele rol van betekenis speelt. Vergelijking met andere wereldevenementen zoals de teksten op de website van de Floriade 2022 suggereren, is absurd.
Floriade Expo 2022 past in het rijtje met klinkende internationale evenementen zoals de Olympische Spelen ***(Japan € 12,3 miljard)*** *en het WK voetbal* ***(Qatar € 187 miljard);*** *Bron; Website Floriade 2022.*

-De sterk afnemende interesse van de Nederlandse tuinbouwindustrie in een Floriade.

Het succes van de Floriade's t/m 1992 was grotendeels gebaseerd op een, toen nog "enthousiaste" deelname van de tuinbouw aan "*The Greatest Flower Show on Earth*".
Maar in de afgelopen 30 jaar is er veel veranderd in de tuinbouwsector. De productschappen en promotie organisaties van de tuinbouw, welke een Floriade financieel ondersteunden zijn opgeheven. Veilingen gefuseerd en tuinbouwbedrijven zijn door schaalvergroting uitgegroeid tot efficiënte mega productie-units, welke per jaar voor € 24,5 miljard exporteren. Zij besteden hun promotiebudgetten in 2022 aan consumenten tentoonstellingen in het Midden en Verre Oosten, de jaarlijkse vakbeurzen zoals Hortifair, Greentech, Fruit Logistica, etc.
En dus niet meer aan een Floriade! De Nederlandse tuinbouw heeft op hun thuismarkt niets te vrezen van buitenlandse concurrentie…dus waarom zouden ze geld besteden aan een tuinbouw tentoonstelling, die voornamelijk door Nederlandse consumenten wordt bezocht? Door financieel te participeren in een Floriade, verkoopt de Nederlandse tuinbouwsector géén stuk fruit of bloem extra in Nederland*! **Uitspraak directeur tuinbouw promotie organisatie al in 1992!*

-Toegenomen concurrentie door tuincentra, gardenfairs en supermarkten.

Op het gebied van de consumenten promotie van tuinbouwproducten ligt het accent tegenwoordig veel meer op de tientallen tuincentra, supermarkten en garden fairs.
Hier kan de consument dagelijks bereikt worden; voor een fractie van de kosten in vergelijking met deelname aan een Nederlandse Wereld Tuinbouw Tentoonstelling.

-Ook bij vergelijkbare West-Europese Tuinbouw Tentoonstellingen grote verliezen.

De met de Floriade vergelijkbare consumenten tentoonstellingen, zoals de Internationale Garten Ausstellung (IGA *) en Bundesgarten Ausstellung (BUGA) in Duitsland en de International Garden Festivals in de UK hebben te maken met een afnemende interesse van de sector. Al deze "tuinbouwtentoonstellingen" hebben de afgelopen decennia te kampen met steeds stijgende kosten, afnemende bezoekersaantallen en grote financiële problemen.
Hebben de Almeerse politici ooit gehoord van een IGA en BUGA of wil men bewust de gemeenteraad niet over informeren over de recente financiële debacles van deze Floriade "zuster tentoonstellingen" in het buitenland?

*IGA Berlin 2017: Kosten € 125 miljoen, 1,6 miljoen bezoeken versus budget 2,5 miljoen en € 10 miljoen extra verlies.

-Geen keiharde contractuele afspraken tussen de gemeente Almere en NTR/AIPH met betrekking tot inbreng en onderhoud inzendingen tuinbouw.

De afnemende interesse en participatie van de Nederlandse Tuinbouw sector staat in schril contrast met de houding van de Nederlandse Tuinbouw Raad (NTR), de eigenaar van het Floriade concept. IJdele politici welke dolgraag de volgende Floriade willen organiseren, accepteren zonder na te denken en verdere informatie in te winnen, de financiële eisen van de NTR en AIPH. Deze bestaat ruwweg uit een cash bijdrage van € 3 miljoen, 1% van de kaartverkoopomzet, een investering in de promotie van het NTR-merk *Floriade*, de gratis beschikking over een kas en tentoonstellingshal van totaal circa 14.000 m2, enzovoort. Opgeteld eisen de NTR en AIPH van een gemeente circa € 10 miljoen om een Floriade te "*mogen*" organiseren. De Almeerse politici dachten dat zij op deze manier de inbreng van de tuinbouwsector, met grootse en prachtige showpresentaties ter waarde van tientallen miljoenen euro's te hebben veiliggesteld, maar niets is minder waar.
Want wat moeten de NTR en AIPH voor deze, met belastinggeld betaalde bijdrage, contractueel retour leveren? Concreet niets. Zelfs is niet vastgelegd dat de Tuinbouw Sector verplicht is gedurende 6 maanden in 2022 zoveel m2/ha bollen, bloemen, planten en sierbomen, tentoon te stellen ter waarde van minimaal € X miljoen. Het gevolg is dat het publiek tijdens de Floriade 2022 langs duizenden m2 meters kale stukken grasland zal lopen, waar geen bloem of plant te zien is. De Floriade is in de 21e eeuw echt geen tentoonstelling meer waar de sector met hart en ziel "*in hun eigenbelang* " aan mee werkt.

Verblind door hun gretigheid om Almere op te stoten in de vaart der volkeren met een Floriade, hebben de Almeerse politici een tiental miljoen euro's belastinggeld van de burger verkwanseld. Ze hebben zich niet gerealiseerd dat men heeft onderhandeld met een doorgewinterde organisatie, die onderdeel is van de machtigste lobbyorganisaties in de EU; de land- & tuinbouwsector welke jaarlijks 1/3 van de EU-begroting aan subsidie ontvangt; zijnde circa € 59 miljard! Op basis van foute en onvolledige informatie heeft de NTR de politici verleidt tot deelname aan een Floriade, via een in de tuinbouwsector bekende methode "*Treat them as mushrooms; feed them shit and leave them in the dark!*

- Afnemende interesse van de Nederlandse overheid en bedrijfsleven om grote bedragen te investeren in Nederlandse Paviljoens op Wereld Tentoonstellingen.

Tussen landen geldt de ongeschreven regel van *wederkerigheid* op het gebied van deelname aan elkaars Wereld Tentoonstelling. De Nederlandse deelname aan de Expo in Milaan leidt dus tot de deelname van Italië aan de Floriade. Het Nederlandse paviljoen op de Expo Milaan was internationaal gezien een aanfluiting en koste slechts € 6 miljoen, waarvan zelfs nog 50% opgebracht moest worden door het bedrijfsleven. Het gevolg van de (terechte!) spaarzame deelname van Nederland aan Wereld Tentoonstellingen is, dat andere landen niet, of slechts op zeer bescheiden schaal deelnemen aan Nederlandse Expo's, zoals de Floriade. De meeste buitenlandse paviljoens, zoals Indonesië, Italië en Japan, zullen dan ook in 2022 inhoudelijk zeer weinig voorstellen! Ook in het Rapport Veerman* van 2014 wordt al gewaarschuwd dat het concept Floriade "*aan slijtage onderhevig is geraakt".* In dat kader moet de aanleg van de kabelbaan, een paar paviljoens, arboretum, circulaire bruggen, drijvende bomen en kunstpaviljoen, gezien worden als een wanhopige poging om de bezoeker nog iets te kunnen bieden voor € 29- € 35 pp entreegeld.

* https://stateninformatie.flevoland.nl/Vergaderingen/Commissie-Economie-Bereikbaarheid/2014/17-september/13:00/8c--Verkenningsrapportage-Floriade-2022/DOCUVITP-1613475-v1-03-Rapport-Veerman-versie-1-0.pdf

4. De foute locatiekeuze van de Floriade binnen de gemeente Almere.

In de jaren 80 koos de gemeente Zoetermeer als locatie van de Floriade 1992 één aaneengesloten weilandgebied van 120 ha. Het plan was om een Floriade van 70 ha te ontwikkelen boven op het ontwerp van de stadswijk, welke in 1993 op deze locatie gebouwd zou gaan worden. Parken, waterpartijen, paden, wegen en nutsinfrastructuur werden zó ontworpen door landschapsarchitect Michiel den Ruijter, dat deze door de Floriade bezoekers, als wel door de latere inwoners van de stadswijk gebruikt konden worden. Dankzij de bekwame technisch directeur van de Floriade 1992, Dick Bosman, bleef na afloop een prachtig aangelegd volwassen parklandschap achter, waarvoor projectontwikkelaars per m2 extra geld wilden betalen om huizen te bouwen. Als gevolg hiervan ontving Zoetermeer Fl. 20.000.000 méér aan grondopbrengst dan begroot voor de Floriade Legacy en waren alle extra kosten ruimschoots terugverdiend. De Floriade 1992 is daardoor de enige Floriade welke in de praktijk niet extra verliesgevend is geweest. Helaas was in 1992 de opbrengst van de Legacy géén onderdeel van de totale Floriade business case en konden deze inkomsten dus niet worden opgenomen in het officiële financiële eindresultaat.

Naar aanleiding van het financiële succes van de Floriade 92 in Zoetermeer is in de business case Floriade 22 wél de Legacy opgenomen. De Almeerse politici hebben op dit punt echter alleen de klok horen luiden, maar niet goed begrepen waar de klepel hangt.

a. De ontwikkelingskosten van de Floriade locatie Weerwater

Op de eerste plaats maakten ze de foute keuze voor de locatie.
Almere beschikt als één van de grootste groeigemeente van Nederland over vele honderden hectaren aaneengesloten grasland welke in de toekomst ontwikkeld kunnen worden als woonwijk. In plaats van een nog niet ontwikkelde “Green site” buiten het centrum kozen Jorritsma en Duivesteijn voor de reeds ontwikkelde locatie Weerwater van 60 ha. Misschien uit het oogpunt van “verdichting van bebouwing in het centrum” logisch gedacht, maar gezien een Floriade de meest ongunstige locatie. Hierdoor zijn de aanleg en exploitatiekosten van deze Floriade nog veel hoger dan bij alle vorige.

Het prachtige natuurgebied Weerwater lag als een Groen Hart midden in Almere en was reeds jarenlang ontwikkeld als een soort Central Park met tal van recreatievoorzieningen voor de inwoners van Almere, zoals een restaurants, camping en jachthaven.

-Pas na een paar jaar realiseerden de politici zich eindelijk, dat men de bestaande camping, jachthaven en restaurant niet kon integreren in het concept Wereld Tentoonstelling.
Om deze fout te herstellen moesten de bedrijven uitgekocht worden, hetgeen inclusief uren van ambtenaren, consultant & juridisch kosten ongeveer € 14 miljoen extra heeft gekost.

-De volgende opgave was het schitterende natuurgebied geschikt te maken als tentoonstellingsterrein en bouwlocatie. Hiervoor moest nieuwe beschoeiing, bruggen en paden aangelegd worden, honderden bomen gekapt, grond opgehoogd, expositieruimtes gebouwd, nutsvoorzieningen aangelegd worden tot kavels voor buitenlandse inzendingen, enzovoort. Ambtenaren van de gemeente berekenden dat hierdoor de werkelijke kosten voor de ontwikkeling van de locatie Weerwater vele miljoenen euro’s duurder zou worden.

De ontwikkelingskosten voor alleen het terrein in Venlo 2012 was al € 48 miljoen geweest en voor Almere 2022 was slechts € 33,2 begroot. Veel te weinig. Wat nu? Jorritsma en consorten besloten tot een in de politiek gebruikelijke oplossing. Zij schoven in 2015 dit financiële probleem voor zich uit, in de hoop dat er voor 2022 wel een oplossing gevonden zou zijn.

Er werden 3 kosten modellen ontwikkeld en de goedkoopste, het zogenaamde *"Casco-model*" werd opgenomen in de begroting. In dit goedkoopste model werden ook nog onrealistische bezuinigingen doorgevoerd en zo wist men de herziende begroting in 2015 toch door de gemeenteraad goedgekeurd te krijgen, hoewel men wist dat men op basis van dit Casco Model, eigenlijk geen Floriade kon organiseren. Eufemistisch werd het doorschuiven van het financiële probleem door de Almeerse politici "*de kansenstrategie*" genoemd.
Men ging er totaal ongefundeerd vanuit dat: *Indien er meer inkomsten zouden komen dan verwacht*, *dan kan het ambitieniveau (lees de kosten) omhoog. Daarmee is er een financieel degelijke koers ingestoken*! Dat de gemeente Almere o.a. door het contract met de NTR, wel verplicht is het Floriade Platform op het veel hogere "*Ambitie-model*" niveau op te leveren, werd niet vermeld.
Vandaar dat wij al in juni 2016 voorspelden*: "*Hierdoor zullen deze, nu nog verborgen extra kosten, als een boemerang terugkomen".* *Case Study Floriade 2016 pg. 8, https://destination-strategies.com;

b. De Floriade Legacy.

De NTR heeft als eis dat een gemeente een expositiehal en kas van duizenden m2 gratis ter beschikking stelt. Zo'n *tijdelijke* hal voor exposities, congressen en meetings was bij de Floriade 92 een grote kostenpost geweest. De organisator van de Floriade 2002, de gemeente Hoofddorp kwam daarom op het idee hiervan een *permanente* voorziening te maken, zodat de investering over tientallen jaren kon worden afgeschreven. Dat scheelt aanzienlijk in de kosten! En zo verrees een schitterende permanente tentoonstellingshal met 24 duizend m2 vloeroppervlak welke gedurende 6 maanden door de Floriade gebruikt kon worden.
Vanaf 2003 werd deze ruimte gebruikt voor o.a. Mysteryland en kon de gemeente Hoofddorp terugzien op een succesvolle vastgoedproject ontwikkeling als Floriade Legacy.
Dat de Floriade 2002 uiteindelijk toch in zware financiële problemen is gekomen, werd door andere factoren veroorzaakt.

De politici welke de Floriade 2012 in Venlo gingen organiseren pakten het nog grootser aan en ontwikkelden naast een permanente expositiehal ook nog een "*Innovatie Toren*" welke als entreepartij voor de Floriade werd gebruikt met o.a. expositieruimtes en viprooms.
Helaas was deze gemeentelijke projectontwikkeling van € 110 miljoen veel minder succesvol en hebben de gebouwen vanaf 2012 vele jaren bijna leeg gestaan, waardoor deze Floriade Legacy heeft bijgedragen tot een extra miljoenenverlies, in het kader van de Floriade 2012.

Geschrokken van deze mislukte Floriade-Legacy-Vastgoedprojecten durfden de Almeerse politici het niet aan om als gemeente voor eigen rekening en risico, de benodigde expositieruimtes voor de Floriade 2022 te ontwikkelen. Men liet dit over aan o.a. de provincie Flevoland die verleid werd tot de vestiging van de nieuwe Aeres Hogeschool op het Floriade terrein, zodat het in 2022 multifunctioneel gebruikt kon worden als onderwijs en exposite ruimte. De realisatie van de andere noodzakelijke projecten voor de Floriade expo liet men over aan commerciële projectontwikkelaars zoals Amvast.
Maar tja, die trapten hier niet in en zo mislukte de "*Kansenstrategie*" van Jorritsma!
Zij had gehoopt dat het bedrijfsleven in de loop der jaren wel het financiële gat zou dichten.

Maar dat is niet gebeurd en zo geschiedde het dus dat de Floriade BV de wethouder begin april 2021 wel moest informeren, dat men nog minimaal € 15 miljoen extra nodig had om de locatie gereed te maken voor een Wereld Tuinbouw Tentoonstelling.

Grappig is het om nu de geveinsde boosheid te zien bij de Almeerse politici die "*erg ontstemd zijn*" maar die donders goed wisten dat dit probleem, nog niet was opgelost. Men probeert nu de schuld af te schuiven op de zogenaamde "interne chaos" bij het Floriade team. Maar die chaos is mede door de politici zelf veroorzaakt! Wethouder Hoek kan tot medio mei de kostenopgave van Arcadis bestuderen als "themapark deskundige", maar het zou ons niet verbazen dat de werkelijke extra kosten nog hoger zullen uitvallen voor april 2022!

c. Extra inkomsten voor Floriade Legacy door woningbouw.

De locatie direct grenzend aan de A6 is door fijnstof en verkeerslawaai al niet geschikt voor een tijdelijke Floriade en al helemaal niet voor permanente woningen. Maar om toch te proberen de extra kosten van de Floriade te compenseren zijn in een nieuw scenario 1400 extra woningen gepland, bovenop de oorspronkelijke 660. Deze aantallen woningen kunnen alleen gestapeld en in hoogbouw gerealiseerd worden op deze locatie. Almere Hortus wordt op deze manier tot de m2 volgebouwd, zodat het thema "*Greening*" alleen in de fantasie van de politici nog aanwezig zal zijn.

In vergelijking met de Floriade 1992 Legacy, zal er dan ook geen sprake van zijn dat de Floriade 2022 Legacy, extra geld per m2 opbrengt voor de gemeente Almere.
In tegendeel, zelfs de kosten gemaakt voor de aanleg van het tentoonstellingsterrein zal men niet terugverdienen.
Ook voorspellen wij dat het budget voor het groenonderhoud van de overgebleven stukjes Floriade zoals het Arboretum, kort na 2023 uit de gemeentelijke begroting geschrapt gaat worden, waardoor het laatste onderdeel van de Floriade Legacy stil ten onder gaat.

Tot slot heeft de gemeente Almere nog geprobeerd om een gedeelte van de Floriade aanlegkosten door de schuiven naar Rijkswaterstaat in het kader van de verbreding van de A6. Gelukkig was RWS zo alert om aan te geven dat de komst van een tijdelijke Floriade niets met de verbreding van de A6 te maken heeft en dus ook geen onderdeel is van hun budget van € 9 miljard. De benodigde aanpassing voor de Floriade in de geluidswal en verdieping van de A6 heeft de gemeente Almere zelfs € 10 miljoen extra gekost.

Al met al heeft de foute locatiekeuze de belastingbetaler op het gebied van aanlegkosten meer dan € 40 miljoen extra gekost, dan in vergelijking met o.a. de locatie Zoetermeer.

d.. De exploitatiekosten en inkomsten van de Floriade op locatie Weerwater

Elke ervaren themaparkexploitant kan zien, aan de hand van de kleurige Floriade artist-impressies, dat het park een nachtmerrie zal zijn op het gebied van operations & kosten controle. Daardoor zullen de exploitatiekosten in 2022 van het terrein hoog zijn en de gebruikelijke bestedingen op het terrein, lager dan normaal.

-De twee in- en uitgangen, zullen zorgen voor dubbele kosten op het gebied van controle, apparatuur en bewegwijzering. Tevens leidt dit tot omzetverlies op het gebied van interne verkoop. Met name touringcarbezoekers raken in verwarring, zijn bang om te laat terug te zijn bij de bus en besteden daardoor minder.

-De grid-structuur van de kilometerslange paden op het terrein, zorgt voor hoge kosten voor schoonmaak, onderhoud en bevoorrading.

-De huisvesting van bejaarden en studenten op in het terrein gedurende de Floriade, zal mede voor extra bewaking en controle kosten zorgen.

-De locatie midden in de stad in plaats van in de groene polder, zorgt ervoor dat bezoekers op de heen/terugweg sneller buiten het Floriade terrein de horeca bezoeken. Mede door hun zichtbaarheid vanaf het terrein zoals o.a. Mc Donald. Dit betekent minder besteding op de Floriade en dus minder opbrengsten om de verliezen te dekken.

Politici zullen waarschijnlijk hun schouders ophalen bij het lezen van het bovenstaande, omdat ze zich niet realiseren dat een winstgevende exploitatie sterk afhankelijk is van het design. Moderne themaparken worden nauwkeurig ontworpen om het hoogste rendement te behalen per m2, tegen de laagste kosten. Alleen dan is een winstgevende exploitatie mogelijk. De kans is dus levensgroot aanwezig dat in 2022 het operationele team van de Floriade niet de gebudgetteerde omzet/winst gaat halen. Dat is dan niet hun te wijten, maar ligt opgesloten in de foute locatiekeuze door Jorritsma en Duivesteijn.

In dit verband hebben we nog een tip voor de politicus die de moeite heeft genomen om dit stuk door te lezen tot hieraan toe: *Verklein het Floriade terrein om kosten te besparen en laat het stuk aan de NO kant van de A6 vervallen, als onderdeel van de tentoonstelling.*

e.. Exploitatie aan/afvoer van bezoekers.

Bij de locatiekeuze is ook niet goed nagedacht over de vraag "*hoe*" de bezoekers naar de Floriade moeten komen, met als gevolg een duur en complex transportsysteem.

-De afstand vanaf het station naar de Floriade is voor de meeste van de circa 2000 bezoekers die per dag aan komen met de NS, te lang om te wandelen. Vandaar dat men naast een ov-busdienst, vervoer over het Weerwater naar de ingang wil aanbieden. Wij hebben onze twijfel of op basis van zo'n klein aantal wel een rendabele exploitatie plaats kan vinden en sluiten het voortijdig stoppen en/of faillissement van het vervoer over water naar de Floriade in 2022 niet uit. Daarnaast vrezen wij dat het ov-budget van de gemeente Almere in 2022 grote tekorten krijgt te verwerken.

-De parkeerterreinen voor auto's zijn verspreid over diverse locaties en één ligt op circa 4-5 km afstand van de ingang. Bezoekers moeten per shuttlebus vervoerd gaan worden. Tegen beter weten in, omdat in 2012 namelijk het parkeren /pendelen een grote verliespost was. Wij verwachten extra verliezen van minimaal € 3 miljoen door hogere kosten, minder bezoek en te weinig passagiers per shuttle lijn, om tot een rendabele exploitatie te komen.

Een ander negatief effect is dat het vervoer over water, als wel het pendelvervoer voor de bezoekers extra kosten meebrengen. Dit komt boven op de entreeprijs en het eventuele gebruik van de kabelbaan. Hierdoor zal de animo voor een bezoek aan de Floriade afnemen, omdat de totale prijs niet in verhouding staat met het gebodene.
De kans dat een te dure Floriade zich in 2022 uit de markt prijst is levensgroot aanwezig!

5. Haalt de Floriade 2022 de geprognotiseerde aantallen bezoekers en budget?

Tja en wanneer je dan als politicus zoveel tientallen miljoenen hebt geïnvesteerd in het tentoonstellingsplatform en gebouwen, komen die dan ook vol te staan met spectaculaire buitenlandse paviljoens, schitterende bloemententoonstellingen, interessant paviljoens over Greening, enzovoort. Want daar doe je het toch voor? De inhoud en niet het platform.

De te verwachten bezoekersaantallen zijn het belangrijkste onderdeel van de business case en voor een Floriade bestaat deze uit circa 10% zakelijk en 15% plant & tuin hobbyisten.
Het merendeel 75 %, komt voor *een leuk dagje uit* en zal, ondanks alle pogingen van de directies van 6 vorige Floriade 's, ook in 2022 voor meer dan 65 % bestaan uit 55-plussers.
Laten we eens gaan kijken naar een aantal factoren welke mede bepalen of de Floriade 2022 de betalende aantallen bezoekers gaat halen, die financieel noodzakelijk zijn.

a. Het educatieve thema "Greening" van de Floriade 2022.

Dit thema is misschien voor politici een correcte en inspirerende slogan, maar in de harde concurrentiestrijd op de dag-attractiemarkt is dit thema totaal ongeschikt om grote aantallen bezoekers te trekken. In de praktijk is de publieke interesse in zogenaamde "educatieve themaparken" laag en bungelen ze vaak onderaan in de top 40 lijst van attractieparkenbezoek. Men zal géén entreeprijs willen betalen van € 29- € 35 voor een politiek gekleurd "*kleutertje luister*" verhaal over "Greening"! We zeggen niet dat "Greening" niet noodzakelijk is, maar het is géén aansprekend thema om als "themapark" grote aantallen bezoekers mee te trekken! De verwende hedendaagse dagrecreant komt voor entertainment en biedt de Floriade 22 dat?

b. Verandering van het vertrouwde, bekende thema van de Floriade.

Het is uitermate risicovol om het thema van de 7e Floriade te veranderen van "Kleurrijke bloemen & planten show" naar "Greening". Het is alsof je de trouwe Floriade 55+ bezoeker een klassiek Coca-Cola flesje serveert zonder Cola, maar met Rivella!
De Floriade fan denkt dat hij schitterende bloemen en planten gaat zien, zoals in voorgaande Floriade edities of de Keukenhof, maar krijgt totaal iets anders gepresenteerd.
Dit zal ongetwijfeld leiden tot diepe teleurstelling bij de harde kern van de trouwe Floriade bezoekers, tot negatieve mond tot mond-reclame en daardoor minder (herhaling) bezoek.

c. De "whow" attracties ontbreken.

Het is in 2022 noodzakelijk om paviljoens te hebben, welke met de modernste mediatechnieken zoals "augmented reality", een unieke "*whow experience*" creëren bij de bezoekers. Op de Floriade 2022 is tot op heden géén enkele grote publiekstrekker gepland welke aan deze eis voldoet.

d.De layout van de tentoonstelling.

De layout van de tentoonstelling in vierkanten, de overbrugging over de A6 en de smalle strook parallel aan de A6, resulteert in kilometerslange paden waarlangs weinig tot niets te beleven is. Dit leidt tot een verminderde "*Visitors experience & satisfaction*", lagere besteding, minder herhalingsbezoek en negatieve mond-tot-mond reclame via sociale media.

e. *De invloed van Corona op bezoekersaantallen.*

Door Corona is het onwaarschijnlijk dat grote aantallen intercontinentale toeristen Holland al in 2022 zullen bezoeken. Concurrerende themaparken en musea zullen met name op de Nederlandse en nabuurmarkt in 2022, intense campagnes gaan voeren om het verlies aan bezoekers door Corona goed te maken. Om in zo'n agressieve markt, bezoekers te werven met een zwak recreatie product als een Floriade 2022, zal een grote uitdaging blijken te zijn.

f.. De sterk negatieve prijselasticiteit van de vrijetijdsmarkt.

Om de extra kosten te compenseren is een entreeprijs van €29- € 35 problematisch, aangezien de prijselasticiteit in de vrijetijdsmarkt sterk negatief is. Anders gezegd, indien de entreeprijs vele euro's hoger gaat liggen, dan bijvoorbeeld de prachtig aangelegde Keukenhof. (€ 19,- in 2021), dan zal het direct ten koste gaan van de aantallen verkochte kaartjes. Daarbij komt nog dat de bezoekers "*not amused* "zullen zijn wanneer ze ontdekken dat men extra moet betalen voor vervoer naar de Floriade en attracties zoals de kabelbaan, waar het uitzicht vanuit de cabines verminderd moet worden, om te voldoen aan de eisen van RWS i.v.m. de A6!

g.Negatief imago Floriade in binnen- en buitenland.

Het product Floriade is al lange tijd in verval en dat is niet onopgemerkt gebleven bij touroperators en tuinhobby clubs. *"In my mind, the Floriade doesn't quite measure up anymore with other world-class garden-tourism events such as the U.K.'s Chelsea Flower Show or our own Philadelphia International Flower Show. Most of our hardy band of travelers thought the same thing. Everyone's jaws dropped when we visited the 79-acre Keukenhof bulb garden near Lisse, but I got mostly lukewarm feedback when I asked their opinions on Floriade."*
Daarnaast is door de blunders van de Almeerse politici, de Floriade 2022 continue negatief in het nieuws, hetgeen niet zal bijdragen tot hoge bezoekersaantallen.

h.. Het ontbreken van grote sponsors en participatie bedrijfsleven.

Het internationale bedrijfsleven participeert niet of nauwelijks in de Floriade te Almere. Feesten & partijen, meetings en congressen van o.a. sponsors genereerden bij de voorgaande Floriade 's grote aantallen bezoekers. Het ontbreken van sponsors en bedrijfsleven betekent dat men in 2022 minimaal 200.000 bezoekers uit dit segment zal mislopen.

Wanneer we alle bovenstaande factoren overzien is het onze slotconclusie dat het zeer twijfelachtig is of de Floriade 2022 wel de gebudgetteerde 2 miljoen bezoekers gaat halen. De kans is dus groot dat de gemeente Almere de risico reserve van € 13,3 miljoen zal moeten aanspreken ter compensatie van het exploitatietekort.
Niet alleen het budget kaartverkoop zal onhaalbaar blijken, maar ook de opbrengst van de horeca (interne verkoop) zal achterblijven.

De gemeenteraadsleden van Almere worden dus niet alleen in april 2021 geconfronteerd met minimaal € 15 miljoen extra kosten tot opening, maar daarna nog met een exploitatietekort van vele miljoenen en zeer waarschijnlijk ook nog met tegenvallende kosten/inkomsten met betrekking tot de Florida Legacy.

Een voorzichtige inschatting per mei 2021 is, dat de kosten voor de gemeente Almere voor de Floriade nog tussen de € 30-€ 40 miljoen zullen gaan toenemen!

6. Gebrek aan kennis bij politici als exploitanten van themapark Floriade 2022.

Een villa van 400 m2 op een toplocatie in Almere met 2000 m2 grond kost slechts €150.000,-. Indien een wethouder uit Almere dat tegen u zegt, wat denkt u dan?

Op Funda kunt u snel zien dat de prijs minimaal € 950.000, - moet zijn. Uw gevoel dat de wethouder uit Almere onzin uitkraamde, kunt u als burger of journalist dus snel controleren. Hetzelfde geldt voor projectontwikkelaars en aannemers, want die calculeren de bouw van huizen en kantoren aan de hand van zogenaamde kengetallen per m2.

Maar wat kost nu precies de bouw van een Floriade? In Nederland zijn er slechts een tiental experts die de ontwikkeling en bouw van diverse themaparken hebben geleid en dat kunnen berekenen op basis van kengetallen uit de themaparken industrie.
Zo zijn de kosten van een themapark, dat in 2022 circa 2 miljoen betalende bezoeken in 6 maanden moet trekken, *minimaal € 200 miljoen; exclusief grond!*
Toen wethouder Herrema uit Almere dus riep dat de Floriade 2022 slechts een tiental miljoen euro's ging kosten, wisten insiders al direct dat dit volslagen onzin was.

Zoals reeds gezegd zou de NTR op basis van 6 Floriade 's zeer gedetailleerd de kosten en opbrengst moeten kunnen presenteren van een Floriade. Maar helaas kunnen of willen ze dat niet. Misschien denken ze wel "*hoe minder de politici weten, des te makkelijker het voor ons is om een Floriade te verkopen?"*

Maar dat politici niet precies weten wat een Floriade kost, is ook hun eigen schuld. Sinds de gemeenten Hoofddorp en Venlo "verrast" werden door de steeds stijgende kosten van een Floriade, is men creatief gaan boekhouden. Ook nu weer in Almere. Wanneer het maar enigszins kan worden Floriade kosten overgeboekt naar andere gemeentelijke budgetten om zoveel mogelijke politieke schade te voorkomen. Zoals de duizenden uren die ambtenaren aan het project besteden, juridische kosten, consultants, interimmanagers, onteigeningsprocedures, inzet groendienst, locatie ontwikkeling, grondkosten, promotie, representatie, cultuur, enzovoort. In 2022 zal dat nog verder toenemen met de inzet van budgetten voor openbaar vervoer, bewegwijzering, parkeren, veiligheid & politie, hulpdiensten, enzovoort!

Het is niet voor niets dat veel leden van de zogenaamde "*Volggroep Floriade*" van de gemeenteraad Almere het inmiddels hebben opgegeven de uitgaven voor de Floriade te volgen. Het college van Almere speelt namelijk het budgetspel "*balletje, balletje*" met oppositie, burgers en media, die willen weten waar de werkelijke kosten zijn geboekt.

Na afloop van de laatste twee Floriade 's durfden de gemeenten Hoofddorp en Venlo ook geen enkele, werkelijk onafhankelijke partij opdracht te geven te onderzoeken wat de Floriade nu echt heeft gekost en opgeleverd. De politici wilden dit voor hun zo pijnlijke dossier zo snel mogelijk sluiten en er het liefst nooit meer aan herinnerd worden!

En zo blijft de waarheid over de kosten van een Floriade voor de Nederlandse belastingbetaler verborgen. Maar helaas ook voor integere politici, die door gebrek aan betrouwbare informatie geen effectieve oppositie kunnen voeren.

De enige methode die overblijft is op basis van onze ervaring met de vorige Floriade' s en de schaarse financiële overzichten van de gemeente Almere, in te schatten hoeveel belastinggeld er per april 2021 reeds in de Floriade 2022 is geïnvesteerd.

Wij komen dan op minimaal € 160 miljoen, inclusief de investeringen van Almere, andere NL-gemeenten die deelnemen, de provincie Flevoland, Rijksoverheid, EU-subsidies en de lening aan de BV Floriade waarvan we nog moeten zien, hoeveel afgelost gaat worden.

Wanneer de politici als exploitant van het Themapark Floriade 2022 de geïnvesteerde belastinggelden in 6 maanden willen terugverdienen, dan zou men in 2022 circa 6 miljoen Floriade kaartjes moeten verkopen á € 30,-. Zoals reeds is aangegeven is dit absoluut onhaalbaar qua volume en prijs. Ook andere neven inkomsten zoals horeca, grondexploitatie en economische spin-off leveren netto/netto te weinig op.

Een Floriade is dus per definitie altijd financieel zwaar verliesgevend. Alleen met tientallen miljoenen subsidie belastinggeld is het financiële gat te dichten en het project te realiseren.

Helaas klopt het ook niet dat de Floriade 2022 een zogenaamde "aanjager van unieke groene projecten in Almere" zou zijn. Vele nieuwbouwwijken in Nederland hebben al lang reeds dezelfde of veel betere "*groene infrastructuur*", zoals gepland in Hortus.
De Floriade heeft ook op dit punt dus nauwelijks toegevoegde waarde.

En tenslotte is de bewering van Bureau Buiten dat Floriade 2022 een economische spin-off zal hebben van € 420 miljoen, een fabeltje. Indien dat waar zou zijn, waarom "omhelst" de politiek dan niet Walibi, Efteling, Duinrell, Lowlands, Ajax, Jaarbeurs, enzovoort, die elk jaar door vele tientallen miljoenen worden bezocht? De economische spin-off van deze sector moet dan toch gigantisch zijn en vermeld staan in de economie statistieken van CBS?

7. Faillissement Floriade BV en de juridische gevolgen.

Van de 7 Floriade's is de gemeente Almere de enige die zich **niet** oneindig garant heeft gesteld voor de verliezen van de Floriade BV. Zoals we eerder hebben vastgesteld loopt de BV een grote kans, met aanzienlijke onverwachte extra kosten te worden geconfronteerd tijdens de bouw en exploitatie van de tentoonstelling. Met name de periode rond de opening is op financieel gebied cruciaal. Door onverwachte uitgaven vlak voor opening en bij tegenvallende inkomsten in de eerste weken, bestaat er een reële kans op een faillissement van de BV. Veel leveranciers en participerende bedrijven in de Floriade 2022, zoals cateraars zijn zich niet bewust van het risico wat ze in dit geval lopen.

Voor de curator zal het faillissement van de BV Floriade een tijdrovende klus worden, maar voor de Ondernemerskamer zal het redelijk eenvoudig zijn om vast te stellen wie voor het financiële wanbeleid rond de Floriade verantwoordelijk is. Laten we eens gaan kijken naar de belangrijkste spelers in dit spel en wie "de zwarte piet" toegeschoven kunnen gaan krijgen.

De RVC van de BV Floriade.

De eerste voorzitter van de RVC, Tjibbe Joustra was te krachtig en te "out-spoken" voor de Almeerse politici. Dat leidde herhaaldelijk tot botsingen tussen de RVC en gemeenteraad. Dit resulteerde in de aftreding van de voltallige RVC per 1 augustus 2018, toen men het oneens was met een koerswijziging van de gemeente. Joustra zag toen al de bui hangen en wilde later niet voor financieel wanbeleid veroordeeld worden, zoals zijn VVD-partijgenoot Loek Hermans!

Bewust is er vervolgens door de gemeente besloten een wat meegaander voorzitter uit het politieke circuit aan te trekken; de ex-VVD-wethouder Eric van den Burg. Tezamen met andere nieuwe leden van de RVC werd zodoende een "volgzame" RVC gecreëerd door de politiek. De directie heeft in deze benoemingsprocedure geen enkele invloed gehad. De gemeente hanteerde het principe "Wie betaald, bepaald". Het zou interessant zijn om in 2023 de mailwisseling over deze procedure nog eens goed na te lezen.

De directie van de BV Floriade.

Per 1 januari 2016 werd de ex-gedeputeerde van de Provincie Friesland, Jannewietske de Vries als directeur van de Floriade 2022 benoemd. Behalve dat ze enige ervaring had opgedaan met het evenement Culturele Hoofdstad, had ze geen enkele kennis op het gebied van de ontwikkeling en exploitatie van themaparken, zoals de Floriade.
Na ongeveer twee jaar begon ze in te zien, dat ze dit project niet tot een goed einde zou weten te brengen en vertrok per 1 augustus 2018 naar een burgermeesters post.

Na haar vertrek putte de vakwereld enige hoop uit de benoeming van *Peter Verdaasdonk*, een expert uit de leisure sector met uitgebreide praktijkervaring bij o.a. Disney.
Misschien dat het nu toch nog goed zou komen met de Floriade?
Aangezien zijn voorganger vele zaken had laten liggen, wees hij direct na zijn benoeming de politici op o.a. de miljoenen euro's extra kosten die niet begroot waren, verkeerd geplande openingsdata, fouten in de overeenkomst met Amvast, enzovoort.

Omdat de bestuurders al in 2015 de gemeenteraad niet durfden te confronteren met de enorme bedragen, die gemoeid zijn met de Floriade, wilden ze in 2018 niet toegeven dat ze een fout hadden gemaakt, mede omdat toen al steeds meer stemmen opgingen om te stoppen met het megalomane project. Dus werd de heer Verdaasdonk de mond gesnoerd, net zo lang totdat hij ziek werd van alle politieke spelletjes. Hij vertrok in augustus 2020, murw gebeukt door de onrealistische eisen en gefrustreerd door de onkunde van de Almeerse politici.

Geïrriteerd door de uitspraken van een man uit het bedrijfsleven die klip en klaar vertelde wat er mis was, werd door de Almeerse politici de ex-ambtenaar Pieter Cloo aangesteld, onder het motto: *"wiens brood men eet, wiens politieke taal men moet spreken".* Men hoopte zo dat de rust zou wederkeren, maar men ging er aan voorbij dat deze ex-ambtenaar géén enkele praktijkervaring had op het gebied van de organisatie en exploitatie van zo'n complex evenement als een Floriade. Hij zag de praktische gevaren van het project dan ook niet Maar dat gaf niet. Cloo hield tenminste wijselijk zijn mond, zoals geïnstrueerd door de politiek.
Hij was trouwens al een tijd actief als adviseur voor de gemeente en in de Floriade BV geparachuteerd als contactpersoon tussen gemeente en Floriade BV. Na het vertrek van Verdaasdonk is Pieter Cloo door de gemeente "dwingend" naar voren geschoven als de nieuwe directeur. Ook hier weer een benoeming geïnitieerd/gedicteerd door de politiek.
De aan de politieke leiband lopend RVC, ging vanzelfsprekend akkoord.
Helaas voor de Almeerse coalitie kwam Pieter Cloo onder vuur te liggen door kritische vragen over zijn salaris van € 270.000 per jaar en werd bij verlenging per 1/4/21 gedreigd met verlaging naar de Balkenende norm.
De arme RVC kreeg ineens de volle laag van de politici, omdat hij niet conform de Balkenende norm verdiende. Onterecht omdat de RVC geen invloed heeft gehad op zijn benoeming. Dat werd des te duidelijker toen de wethouder nog probeerde het hoge salaris te rechtvaardigen in een poging een politiek bevriende directeur op die positie te houden.

Gelukkig zag ook deze duur betaalde consultant in, dat hij door zijn geringe kennis van de Floriade geen succes kon maken, waardoor zijn reeds gebutste imago nog verder beschadigd zou worden en verdween eind maart 2021 met veel bombarie van het toneel.

Direct na het vertrek van Pieter Cloo heeft de Sven Stimac, de technische directeur, de fouten van zijn voorganger hersteld en openlijk gezegd, wat de insiders uit het vak al lang wisten; er moet nog **minimaal** € 15 miljoen bij. Dit is de 4e Floriade waar Arcadis bij betrokken is als uitvoeder. Indien dit bedrijf stelt dat er nog € 15 miljoen nodig is voor opening, kan je er zeker van zijn dat dit zo is. Er is misschien hooguit een besparing van 10% mogelijk.

Hans Bakker, de nieuwe 4e directeur van de Floriade schijnt de opdracht van wethouder Hoek te hebben gehad, koste wat het kost deze € 15 miljoen naar beneden te brengen.
Hij doet dit helaas zonder eerst goed te luisteren en achtergrondinformatie te vergaren over het ontstaan van de financiële problemen. Hij schijnt zeer autoritair beslissingen te nemen, die de werkelijke problematiek alleen maar vergroten.
Het lijkt wel of hij is ingehuurd door wethouder Hoek om de verantwoordelijke politici te helpen hun straatje schoon te vegen en de schuld van het financiële debacle af te schuiven op de zogenaamde interne chaos bij de BV Floriade. Niets is minder waar.

De huidige financiële problematiek ligt o.a. in de keuze van de politiek om in 2015 het Casco Model, in plaats van het Ambitie Model in de begroting op te nemen!

Wethouder Hoek zal binnenkort waarschijnlijk triomfantelijk naar buiten brengen dat dankzij hard ingrijpen van de nieuwe directeur Hans Bakker, er orde is gebracht in de interne chaos en de extra kosten geen € 15 miljoen bedragen, maar zijn teruggebracht naar redelijke proporties. (€ 6 miljoen?)
Wat hij echter dan niet verteld is dat de zogenaamde bezuinigde miljoenen, tijdens opening als een boemerang zullen terugkomen, als zijnde stijging van de operationele kosten!
Het wordt interessant om wethouder Hoek een specificatie te vragen en aan te geven waarop dan bezuinigd gaat worden in de gevraagde € 15 miljoen van Arcadis. Alleen zo kan men zien of de voorgestelde bezuinigen realistisch zijn.

Voorlopig gaan we ervan uit dat er nog **€ 15 miljoen extra investering nodig is in het tentoonstellingsplatform.**

Naar aanleiding van de voorgestelde onrealistische bezuinigingen hebben 5 stafleden hun contract opgezegd. Zij willen niet meer met het komende debacle geassocieerd worden en vertrekken. Met nog maar 11 maanden te gaan voor opening is het vertrek van deze ervaren mensen rampzalig. Nog nooit eerder in de geschiedenis van de 6 vorige Floriade's is zoiets voorgekomen!

Hans Bakker en wethouder Hoek doen een vlucht naar voren. Ze hopen nog sponsors binnen te kunnen halen en gokken erop dat ze de gebudgetteerde bezoekersaantallen halen en zelfs meer. Op die manier hopen ze, de dan nog resterend extra kosten, stilletjes te kunnen terugverdienen. Naar onze mening is dit een onrealistisch scenario. De kans is nihil dat voor opening er nog €8 miljoen aan sponsorgelden binnenkomt en de weggevallen bijdrage van Qatar van €4 miljoen gecompenseerd kan worden.

De politici.

Het is een veeg teken aan de wand dat de Floriade portefeuille thans wordt beheerd door de vierde wethouder. Aangezien de gemeente continue geconfronteerd zal worden met extra kosten is de kans reëel, dat de huidige Floriade wethouder van Groen Links gedwongen wordt af te treden. Dat is sneu voor Groen Links omdat de VVD de drijvende kracht is achter het project, met mevrouw Jorritsma* voorop.

De Floriade is het zoveelste geflopte project van de politiek/overheid en dit zou kunnen resulteren in een faillissement van de BV Floriade.
Hierbij is de kans reëel dat de Ondernemerskamer wanbeleid vaststelt.
In eerste instantie zullen alle pijlen gericht zijn op de huidige RvC en de ex-directeur Pieter Cloo, die na zijn zakken gevuld te hebben, het hazenpad koos.

Hopelijk zullen ook politici ter verantwoording worden geroepen, voor hun dominante rol in het hele proces. Als eersten Annemarie Jorritsma plus Adri Duivesteijn en vervolgens de 4 Floriade wethouders.

*Curieus is het dat Annemarie Jorritsma benoemd is tot tentoonstelling commissaris van de Floriade en zodoende haar zoveelste betaalde bijbaantje zelf heeft gecreëerd en de financiering heeft geregeld via een bijdrage van EZ/LNV aan de Floriade van € 15 miljoen. Wat kan een VVD partij coryfee en senator die zo gehecht is aan “het pluche” en KLM-business class, wel niet voor elkaar krijgen in het kabinet Rutte!

Maar het zal ons niet verbazen, wanneer deze politici de Corona epidemie of het slechte weer als excuus zullen aangrijpen, om in 2023 te proberen te verhullen dat hun wanbeleid de oorzaak is geweest van de enorme financiële verliezen, in het kader van de Floriade.

Wanneer ze dat doen, blijkt des te meer dat ze geen verstand van zaken hebben op het gebied van evenementen organisatie en niet hebben geluisterd naar alle waarschuwingen sinds 1992. Al meer dan 30 jaar organiseren professionals in de Leisure industrie namelijk geen éénmalige evenementen meer, omdat ze veel te risicovol zijn.

Dat ontdekte ook het team van de Floriade 92 toen in 1991 de Irak oorlog begon; het team van 2002 met 9/11 en de Floriade 2012 met de economische crisis en slechte zomer.
De Almeerse politici hadden kunnen weten dat de organisatie van een éénmalig evenement zeer risicovol is, net zoals hun collega's in Tokio m.b.t. de Olympische Spelen 2021.
In plaats van het Corona virus de schuld te geven, moeten ze eerst hun eigen falen toegeven, maar dat zal wel een te zware opgave voor ze zijn, net zoals in de toeslagen affaire!

8. Positieve elementen Floriade 2022.

Is er dan niets positiefs te melden over de Floriade 22 Almere? Oh ja zeker.

-De Floriade heeft de wankele coalitie in Almere jaren bij elkaar gehouden.

-Dankzij Peter Verdaasdonk, zijn er deskundige personen aangesteld en bestaat een gedeelte van de staf uit zeer ervaren medewerkers uit de Leisure industrie, die tevens hun sporen verdiend hebben bij vorige Floriade' s. Door hun inspanningen zou de schade veroorzaakt door de onkunde van politiek en ambtenaren, eventueel beperkt kunnen blijven.

-Het inhaaleffect veroorzaakt door Corona lock-down zou in 2022 voor meer bezoek uit de nabuurlanden aan Nederland kunnen zorgen. De locatie van de Floriade, vlak bij het Nederlandse toeristische centrum Amsterdam, is uitstekend. In een volle vijver is het in 2022 beter vissen, naar een paar tienduizend extra bezoekers. Er is dus een kans dat de voorspellingen over aantallen bezoekers iets minder somber zullen zijn.

-De Floriade zal voor enige economische spin-off zorgen. Er zullen zeker een paar bedrijven zijn die in 2023 kunnen aangeven, dat ze door de Floriade meer omzet hebben gedraaid zoals o.a. Mc Donald en van der Valk. Maar dat zullen hooguit een tiental miljoen euro's **bruto** zijn. **Netto** houdt het bedrijfsleven hier slecht een paar miljoen aan over. Dit geld had beter als subsidie door de overheid uitbetaald kunnen worden, in plaats via een Floriade project.

-In dit kader zullen er ook een tiental "kansarme personen" aan een vaste baan geholpen zijn. Maar niet de honderden zoals voorspeld.

-De bekendheid van het merk Almere zal zeker gestegen zijn. De vraag is alleen wel of het merk Almere positief of negatief is geladen door de Floriade 2022.

9. Hoe nu verder?

Wetende dat er nog minsten € 30-€ 40 miljoen extra bij moet, is stoppen per mei 2021 nog steeds een optie. De dreiging dat de AIPH in dat geval een claim van € 45 miljoen kan gaan indienen, is absurd. Eerder zou Almere een claim bij NTR/AIPH kunnen indienen voor misleiding, omdat ze met foute informatie de gemeente heeft verleid tot deelname.

Laten we in ieder geval hopen dat de politiek zich nu eindelijk realiseert, dat zij **niet** de kennis en ervaring hebben om een themapark te ontwikkelen en te exploiteren! De politiek moet dan ook **nu** het roer overgeven aan de professionals uit de leisure industrie om tezamen met Arcadis en Dura Vermeer, nog te redden wat er te redden valt. Maar nogmaals, wat dit laatste betreft is het rampzalig dat 11 maanden voor opening 5 leisure professionals besloten hebben er mee te stoppen. Deze kunnen misschien gedeeltelijk vervangen worden door ervaren interimmanagers, maar wat zal dat dan wel niet gaan kosten?

10. Floriade 2032.

Door de heftige discussies over het project in de afgelopen jaren zijn de meest belangrijke knelpunten nu wel boven tafel gekomen. Hopelijk telt een gewaarschuwd politicus voor twee en zouden deze een goed inzicht moeten hebben wat hen te wachten staat wanneer men zich als gemeente aanmeldt voor de Floriade 2032.

Misschien moet de les van de Floriade voor alle politici wel zijn: “Schoenmaker blijf bij je leest”. Je loopt als politicus toch ook niet een operatiekamer binnen en begint zonder enige kennis te opereren? Waarom denk je dan wel een themapark te kunnen ontwikkelen en exploiteren?

De politiek heeft zich ook niet gerealiseerd dat zij met behulp van een investering van € 160 miljoen belastinggeld in een Floriade Themapark, een oneigenlijke concurrentiestrijd is gestart met de eigenaren van themaparken zoals Keukenhof, Emmen, Burgers Bush, Walibi, Efteling, enzovoort! De gift van € 15 miljoen van EZ aan de BV Floriade is een klap in het gezicht van deze ondernemers, met name nu de sector het door Corona al zo moeilijk heeft en nauwelijks enige ondersteuning krijgt van de overheid.

Op dit moment is een raadsenquête het enige betrouwbare middel om in de gemeentepolitiek de waarheid boven water te krijgen. Zo ook straks bij de Floriade 2022. Politici mogen niet met behulp van bevriende consultants, een rapportje produceren over “Hoe succesvol de Floriade 2022” wel niet was.
Wil men het vertrouwen van de burger in de politiek herstellen en behouden, dan dient er in 2023 een onafhankelijk onderzoek gedaan te worden naar alle aspecten van de Floriade 2022.

Het bestuur van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten moet hun leden vragen geen bid uit te brengen voor de Floriade 2032, *voordat* alle details van het bovenstaande onderzoek bekend zijn. Dit om te voorkomen dat een burgemeester zich in de zomer van 2022, vol enthousiasme weer voor het karretje van de NTR laat spannen, omdat zij zonder enige kennis van zaken, heel graag de **Floriade 2032** wil organiseren!

11. Slotopmerking

Ik heb dit stuk geschreven als bezorgde, gepensioneerde burger en niet als politicus verbonden aan enige politieke partij.

Ook niet uit rancune tegen de NTR, die zich als lobbyorganisatie voor de tuinbouw voortreffelijk inzet. De vraag is alleen of de belangen van de burger in een westerse democratie in de 21e eeuw nog steeds parallel lopen met die van de tuinbouwsector!
We denken van niet en hopen dan ook van harte dat de Floriade 2022 echt de laatste is.

Politici hebben het zwaar tegenwoordig en worden vaak onterecht aangevallen. We moeten respect hebben voor diegene die nog de moed hebben, deze zware taak op zich te nemen. Maar laat het debacle van de Floriade 2022 voor hen een les zijn, zodat zij zich gaan bezighouden met zaken waarvoor wij hun gekozen hebben en betalen!
En dat was niet als investeerder en exploitant van een themapark. Toch?